

**חיזוק מערך הטיפול בהתמכרויות – אימוץ מסקנות והמלצות הוועדה לקידום מערך
הטיפול בהתמכרויות ובחינת העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים**

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטות ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 10.10.2021 (חק/126 וחק/127) אשר קיבלו תוקף של החלטת ממשלה ביום 21.10.2021 (החלטת ממשלה מספר 516 ומספר 517, בהתאם), בדבר הקמת ועדה בין משרדית לקידום מערך הטיפול בהתמכרויות ובחינת העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים (להלן: הוועדה), בהמשך לעבודת הוועדה ובמטרה לשפר את השירות הניתן לאוכלוסיית המכורים, לאמץ את ממצאי דו"ח הוועדה ואת המלצותיה, ובהתאם:

א. להנחות את מנכ"ל משרד הבריאות לפעול ליישום של דו"ח הוועדה המצורף להחלטה זו, לרבות פרסום מבחני תמיכה לקופות החולים לשנים 2022-2025 בהתאם לעקרונות ולדגשים המקצועיים המפורטים בדו"ח הוועדה, כאשר טיוטת המבחנים תפורסם בתוך 90 ימים להערות הציבור.

ב. לתקן את החלטת הממשלה מס' 289 מיום 1 באוגוסט 2021 (להלן – ההחלטה), אשר תוקנה בהחלטת הממשלה 551 מיום 24 באוקטובר 2021, כך שבנספח להחלטה, במקום:

משרד	שם תכנית	מספר תכנית	2021	2022	פירוט
חינוך	פעילויות ופרויקטים	20-67-01	59,500	74,500	תכניות לנוער בסיכון ציוני דתי, מענק ירושלים בחינוך, פעילות בלתי פורמלית, שירות לאומי ומורות מתנדבות, תקצוב רשתות החינוך הטכנולוגי
בריאות	בריאות הנפש	24-07-14	2,000	62,000	רכש שירותי גמילה, טיפול בהתמכרויות

יבוא:

משרד	שם תכנית	מספר תכנית	2021	2022	פירוט
חינוך	פעילויות ופרויקטים	20-67-01	59,500	59,500	תכניות לנוער בסיכון ציוני דתי, מענק ירושלים בחינוך, פעילות בלתי פורמלית, שירות לאומי ומורות מתנדבות, תקצוב רשתות החינוך הטכנולוגי
בריאות	בריאות הנפש	24-07-14	2,000	77,000	רכש שירותי גמילה, טיפול בהתמכרויות

ג. לצורך מימון החלטה זו, בהתאם להמלצות הוועדה, יוקצו סך של 85 מיליון ש"ח בשנה לבסיס התקציב של משרד הבריאות לטובת תקצוב השירותים המפורטים בדו"ח הוועדה. בהתאם לסעיף קטן 1. ד' להחלטת ממשלה מס' 551 מיום 24.10.2021 שעניינה "יישום הסכמים קואליציוניים בשנים 2021 ואילך, תיקון החלטות ממשלה, מענקים ביטחוניים לרשויות מקומיות באזור יהודה ושומרון והמשך ההיערכות הפיסקאלית להתמודדות עם משבר הקורונה בשנת 2022", סכום זה נכלל בתכנית התלת-שנתית שהוכנה לשנים 2025-2023. על כן, ההוצאה הכרוכה בביצוע סעיף זה לא גורמת לחריגה מסכום ההוצאה השנתית בשנים 2025-2023.

ד. לרשום את הודעת קופות החולים לפיה בכוונתן להשתתף בתכנית באופן מלא ולנצל את המשאבים שיוקצו להן, בהתאם לכללים שייקבעו.

ה. לרשום את הודעת משרד הבריאות לפיה מערך הטיפול בהתמכרויות שמפעיל היום משרד הבריאות ימשיך לפעול ולא יצומצם בשנים 2025-2022.

ו. להטיל על מנכ"ל משרד ראש הממשלה בשיתוף המשרד לביטחון פנים באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי לבצע עבודת המשך בסוגיות רוחביות הנוגעות לטיפול באוכלוסיית המכורים, מעבר לסוגיות בהן עסק דו"ח הוועדה. עבודת המטה תיעשה בהשתתפות משרד הבריאות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד האוצר, משרד החינוך, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וכל גורם רלוונטי נוסף. בין הנושאים שידון, יושם דגש על מניעת התמכרויות, קידום מנגנון משותף לתיאום בין קופות החולים למחלקות לשירותים חברתיים, תיאום בין-משרדי בממשקי הטיפול באוכלוסייה ותיאום ממשקי העבודה עם הרשויות המקומיות. כמו כן, ייבחנו הדרכים להשלמת תמונת נתונים מקיפה לתופעת ההתמכרויות בישראל, לרבות התמכרויות התנהגותיות, תוך בחינת אפשרות להרחבת פעילות מרכז הניטור לתופעות השימוש בסמים ואלכוהול כפי שנקבעה בהחלטת הממשלה מספר 588 מיום 29.11.2020.

ז. לקבוע כי עד ליום 1.1.2026, יגיש משרד הבריאות לממשלה דו"ח מקיף, שיבוצע בשיתוף גורמי מחקר חיצוניים ובהתאמה למחקר המלווה. כחלק מהדו"ח תתבצע בחינה של פעילות הקופות, לרבות על הפעילות שנעשתה, היקף כוח האדם שהוכשר, כמות המטופלים וניתוח של הצלחת התכניות האופרטיביות שיקדמו הקופות. כמו כן, יתבצעו אומדנים, בתיאום עם אגף תקציבים במשרד האוצר, בנוגע לגודל אוכלוסיית היעד הרלבנטית, אמידת איכות הטיפול שסיפקו הקופות למטופלים ובחינת ההשפעה על שאר מערך בריאות הנפש ועל השירותים הניתנים על ידי שירותי הרווחה או מטעמם ועל ממשקי העבודה בין שירותים אלה לבין קופות החולים. במסגרת הצגת הדו"ח לממשלה, ובהינתן שתהיה תמונת מצב ברורה יותר של היקפי הפעילות ואופן הפעילות המומלץ לטיפול בהתמכרויות, יידון הטיפול במכורים במסגרת עבודת הקופות ומשרד הבריאות, וכן תיבחן שוב סוגיית העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים.

דברי הסבר

רקע כללי

הטיפול בהתמכרויות במדינת ישראל ניתן כיום באופן משולב על ידי משרד הבריאות ומשרד הרווחה, וחלוקת העבודה בין משרדים אלה היא כך שמשרד הבריאות אמון על הטיפול הרפואי (גמילה וטיפול תרופתי ממושך) ומשרד הרווחה אמון על טיפול ושיקום פסיכוסוציאלי.

במסגרת הרפורמה בבריאות הנפש שיושמה בשנת 2015, הושאר 'סל שירותי בריאות הנפש לגמילה' הכולל טיפולי גמילה וטיפולים החזקתיים בתוספת השלישית לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (כלומר, באחריות משרד הבריאות), ולא הועבר כמו רוב תחום בריאות הנפש לאחריות קופות החולים במסגרת התוספת השנייה לחוק. בהתאם לכך, נותר הפיצול באחריות הביטוחית בין הטיפול בהתמכרויות, שבאחריות משרד הבריאות, לבין רפואת הנפש ורפואת הגוף, שבאחריות קופות החולים, פיצול אשר פוגע ברצף הטיפול.

הפרעת שימוש בחומרים פסיכואקטיביים והפרעת התמכרות להתנהגות מוגדרות כהפרעות נפשיות, ובעלות סיווג אבחנתי, הן של ICD10-11 והן של DSM5. בהתאם, במרבית המדינות המפותחות הטיפול בהתמכרויות מתבצע באופנים דומים לטיפול בהפרעות נפשיות אחרות, כך שהמצב הקיים בישראל שונה מהותית מהמצב במרבית המדינות.

הטיפול במכורים בישראל כיום כולל מספר של גורמים מטפלים אפשריים, כאשר תמונת המצב העולה היא כי הטיפול הקיים כיום הוא חלקי מאוד, אינו נותן מענה לכלל אוכלוסיית היעד והממשק בין הגורמים המטפלים השונים חלקי וחסר. כמו כן, קיים חוסר בכוח אדם במערך בריאות הנפש בכלל, וכוח אדם בעל הכשרה ייעודית לטיפול בתחום ההתמכרויות בפרט.

הטיפול שניתן כיום מטעם המדינה מוענק בעיקר לאוכלוסיית הקצה ובהיקף נמוך. משרד הבריאות מטפל בשנה בכ-7,400 אנשים ומשרד הרווחה מטפל בכ-20,000 אנשים. זאת כאשר על פי אומדנים שונים היקף האוכלוסייה של משתמשים לרעה או מכורים בישראל הוא בין 120,000 ל-615,000 איש.

במסגרת החלטות ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 10.10.2021 (חק/126 וחק/127) אשר קיבלו תוקף של החלטות ממשלה ביום 21.10.2021 (החלטת ממשלה מספר 516 ו-517 בהתאמה) הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית לקידום מערך הטיפול בהתמכרויות ובחינת העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים. לאור האמור, מנכ"ל משרד הבריאות מינה ביום 20.10.2021 ועדה בין-משרדית שמטרתה לפעול לבחינת ומיפוי אוכלוסיית המכורים הנצרכים לשירותי גמילה מהתמכרויות, ושירותים הניתנים היום. כמו כן, מונתה הוועדה לבחון את האופנים השונים לשיפור וקידום מערך הטיפול בהתמכרויות, תוך התייחסות להשתלבותן של קופות החולים במערך. ביום 14.4.2022 פורסם דו"ח הוועדה.

הוועדה מצאה כי הטיפול הניתן היום בתחום ההתמכרויות הוא חלקי ולא מספק – מטפל רק בחלק קטן מאוכלוסיית היעד, ממוקד בעיקר באוכלוסיית הקצה ולא עוסק כמעט בכלל

במניעה רפואית וטיפול מוקדם. הוועדה סברה כי יש צורך בפעילות משמעותית, אשר תערב את קופות החולים, לצורך שיפור המצב.

עם זאת, הוועדה מצאה כי קיימת אי ודאות גדולה לגבי גודל אוכלוסיית היעד, ומכאן, גם אי ודאות כספית ותפעולית גדולה לגבי עלות ושימויות תהליך העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים.

משכך, הוועדה סברה כי לא בשלה העת להעביר לקופות החולים את האחריות המלאה של הטיפול הרפואי בתחום ההתמכרויות, אך ניתן לקדם תכנית אופרטיבית אשר במסגרתה הקופות יפתחו שירותי טיפול קהילתי בהיקף משמעותי לאוכלוסיית המכורים, ושתוביל לשיפור המצב הקיים באמצעות קביעת הישגים מדידים בתחום. שיפור השירות ייעשה על ידי שימוש ביתרונות של קופות החולים כמי שמרכזות את כלל הטיפול הפיזי והנפשי של לקוחותיהן כמבטחות וכנותנות שירותים לאוכלוסייה זו.

על פי המלצות הוועדה, התכנית תפעל לטובת פיתוח ויצירת מענים לאוכלוסייה המצויה על כלל רצף השימוש – שימוש לרעה, התמכרות ותחלואה כפולה; ועבור הסוגים השונים של שימוש/התמכרות: חומרים (אלכוהול, קנאביס וסמים אחרים ותרופות מרשם) והתנהגויות. התכנית תפעל לפיתוח ולהרחבה של שירותי מניעת התפתחות התמכרות, זיהוי ואיתור מוקדם, שירותים אמבולטוריים, שירותים מונעי אשפוז ושירותים אלטרנטיביים.

התכנית תכלול פרסום מבחני תמיכה לצורך מימון פעילות הקופות, שבמסגרתם תידרש הגשת תכנית אופרטיבית של הקופות אשר תאושר על ידי המשרד. משך זמן היישום המוצע של התכנית הוא מאמצע 2022 עד סוף שנת 2025 (שלוש שנים וחצי). במהלך תקופה זו תישמר האחריות הביטוחית הקיימת כיום, ללא העברתה לקופות, ובמקביל תימשך הפעילות של משרד הבריאות באספקת השירותים הניתנים על ידו כיום, ללא פגיעה בהיקף השירותים הללו.

עבור תקופת ההיערכות (עד סוף שנת 2022) יוקצו 85 מיליוני ₪.

על פי המוצע, סך התקציב השנתי שיוקצה לפעילות הקופות בשנות התכנית (2023-2025) הוא 85 מיליוני ₪ שייכנסו לבסיס התקציב בשנת 2023 ויקודמו בהתאם למדדים הדמוגרפיים ומדד המחירים הרלבנטי של סל הבריאות, ע"פ החלוקה הבאה:

- 60 מיליוני ₪ לטובת טיפול קהילתי במתמכרים לחומרים (אלכוהול, קנאביס, סמים אחרים ותרופות מרשם) ובתחלואה כפולה לרבות באמצעות מבחני תמיכה שיפרסם משרד הבריאות וימומנו ממקור תקציבי ייעודי שתקצה לכך הממשלה, שהינו תוספתי ולא חלופי לתקציב המשרד הקיים לתחום.
- 25 מיליוני ₪ לטובת טיפול קהילתי במתמכרים להימורים וכן פיילוט ייעודי ממוקד לטיפול בהתמכרות למין, לרבות באמצעות מבחני תמיכה שיפרסם משרד הבריאות וימומנו ממקור תקציבי ייעודי שתקצה לכך הממשלה, שהינו תוספתי ולא חלופי לתקציב המשרד הקיים לתחום.

הציפייה מקופות החולים היא למצות באופן מלא את התקציב לטובת פיתוח שירותים קהילתיים לטיפול בהתמכרויות, אך אין דרישה מהן לטפל בכלל אוכלוסיית היעד. בעתיד, ככל שיוחלט להרחיב את היקף המטופלים, ובהינתן שמבחינה תפעולית ומקצועית יהיה הדבר אפשרי, יהיה צורך באומדן תקציבי מעודכן שיכלול התאמה של היקף התקציב המוקצה לנושא זה.

בשנה וחצי הראשונות תתמקד התכנית, במידה רבה, בהיערכות הכוללת הכשרת וגיוס כוח אדם מטפל, פיתוח תשתיות מתאימות, התאמות מחשוב וטכנולוגיה ופעולות נדרשות נוספות, ובהמשך תתמקד יותר ויותר באספקת השירותים עצמם למטופלי הקופות.

הוועדה המליצה שכל תכנית פעולה תתבצע כאמור באופן הדרגתי, תוך מעקב מלווה ובחינת ההשפעה על כלל מערך בריאות הנפש, לרבות המערך הקיים בקופות החולים לאחר הרפורמה בבריאות הנפש, ועל גורמים מטפלים משיקים (כגון משרד הרווחה). בהתאם, יתקיים מחקר מלווה לתכנית, אשר יתבצע עבור משרד הבריאות על בסיס הנתונים שיתקבלו מקופות החולים, תוך שיתוף פעולה עם גורמים בין-לאומיים רלבנטיים.

יובהר, כי המלצות הוועדה מתייחסות לשירותים שבאחריות משרד הבריאות, וכי הוועדה המליצה שלא להעביר את השירותים שבאחריות ובסמכות משרד הרווחה והשירותים החברתיים לאחריות קופות החולים אלא לשמור על פעילות משרד הרווחה ועל השירותים הניתנים על ידו כיום.

בנוסף, המליצה הוועדה כי האגף לבריאות הנפש יפרסם מדי שנה את תוצאות הפעלת התכנית, לרבות פירוט על הפעילות שבוצעה והערכה עדכנית של אוכלוסיית היעד. בסוף שנת 2025, משרד הבריאות יגיש לממשלה דו"ח מקיף, שיבוצע בשיתוף עם גורמי מחקר חיצוניים ובהתאם למחקר המלווה, על הפעילות שנעשתה, היקף כוח האדם שהוכשר, כמות המטופלים וניתוח של הצלחת התכניות האופרטיביות שיקדמו הקופות. כחלק מהדו"ח תתבצע בחינה של פעילות הקופות וכן אמידה עדכנית של גודל אוכלוסיית היעד הרלבנטית, אמידת איכות הטיפול שסיפקו הקופות למטופלים ובחינת ההשפעה על שאר מערך בריאות הנפש.

עוד המליצה הוועדה כי לאחר השלמת עבודת המטה, ולאחר קבלת תמונת מצב ברורה יותר של היקפי הפעילות ואופן הפעילות המומלץ לטיפול בהתמכרויות, תתבצע חשיבה נוספת אודות פעילות הטיפול במכורים במסגרת עבודת הקופות, וכן תיבחן שוב שאלת העברת האחריות הביטוחית הכוללת אליהן.

אם כן, מוצע לאמץ את ממצאי דו"ח הוועדה ואת המלצותיה, ולהנחות את מנכ"ל משרד הבריאות לפעול ליישום מלא של דו"ח הוועדה, לרבות פרסום מבחני תמיכה לקופות החולים לשנים 2022-2025 בהתאם לעקרונות ולדגשים המקצועיים המפורטים בדו"ח הוועדה (כאשר טיוטת מבחנים תפורסם בתוך 90 ימים להערות הציבור).

מוצע לתקן את הנספח להחלטת ממשלה מספר 289 מיום 1.8.2021 לטובת העברת מקורות תקציביים לצורך יישום התכנית.

כמו כן, מוצע כי לצורך מימון החלטה זו, בהתאם להמלצות הוועדה, יוקצו סך של 85 מיליון ש"ח בשנה לבסיס התקציב של משרד הבריאות לטובת תקצוב השירותים המפורטים בדו"ח הוועדה. בהתאם לסעיף קטן 1.1 להחלטת ממשלה מס' 551 מיום 24.10.2021, סכום זה נכלל בתכנית התלת-שנתית שהוכנה לשנים 2023-2025. על כן, ההוצאה הכרוכה בביצוע סעיף זה לא גורמת לחריגה מסכום ההוצאה השנתית בשנים 2023-2025.

מוצע לרשום את הודעת קופות החולים לפיה הן בכוונתן להשתתף בתכנית באופן מלא ולנצל את המשאבים שיוקצו להן, בהתאם לכללים שייקבעו.

מוצע גם לרשום את הודעת משרד הבריאות לפיה מערך הטיפול בהתמכרויות שמפעיל היום משרד הבריאות ימשיך לפעול ולא יצומצם בשנים 2022-2025.

להטיל על מנכ"ל משרד ראש הממשלה בשיתוף המשרד לביטחון הפנים באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי לבצע עבודת המשך בסוגיות רוחביות הנוגעות לטיפול באוכלוסיית המכורים, מעבר לסוגיות בהן עסק דו"ח הוועדה. עבודת המטה תיעשה בהשתתפות משרד הבריאות, משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד החינוך, משרד האוצר, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וכל גורם רלוונטי נוסף. בין הנושאים שידונו, יושם דגש על מניעת התמכרויות, קידום מנגנון משותף לתיאום בין קופות החולים למחלקות לשירותים חברתיים, תיאום בין-משרדי בממשקי הטיפול באוכלוסייה ותיאום ממשקי העבודה עם הרשויות המקומיות. כמו כן, ייבחנו הדרכים להשלמת תמונת נתונים מקיפה לתופעת ההתמכרויות בישראל, לרבות התמכרויות התנהגותיות, תוך בחינת אפשרות להרחבת פעילות מרכז הניטור לתופעות השימוש בסמים ואלכוהול כפי שנקבעה בהחלטת הממשלה מספר 588 מיום 29.11.2020.

לבסוף, מוצע לקבוע כי עד ליום 1.1.2016 יגיש משרד הבריאות לממשלה דו"ח מקיף, שיבוצע בשיתוף עם גורמי מחקר חיצוניים ובהתאמה למחקר המלווה. כחלק מהדו"ח תתבצע בחינה של פעילות הקופות, לרבות על הפעילות שנעשתה, היקף כוח האדם שהוכשר, כמות המטופלים וניתוח של הצלחת התכניות האופרטיביות שיקדמו הקופות. כמו כן, יתבצעו אומדנים, בתיאום עם אגף תקציבים במשרד האוצר, בנוגע לגודל אוכלוסיית היעד הרלבנטית, אמידת איכות הטיפול שסיפקו הקופות למטופלים ובחינת ההשפעה על שאר מערך בריאות הנפש ועל השירותים הניתנים על ידי שירותי הרווחה או מטעמם ועל ממשקי העבודה בין שירותים אלה לבין קופות החולים. במסגרת הצגת הדו"ח לממשלה, ובהינתן שתהיה תמונת מצב ברורה יותר של היקפי הפעילות ואופן הפעילות המומלץ לטיפול בהתמכרויות, יידון הטיפול במכורים במסגרת עבודת הקופות ומשרד הבריאות, וכן תיבחן שוב סוגיית העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

כמפורט בהחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

עמדת שר האוצר – תומך בהצעה.

עמדת שר הרווחה – תומך בהצעה.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 517 (חק/127) שעניינה "הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון - העברת שירותי הגמילה לתוספת השנייה), התשפ"א-2021 של חה"כ שרן מרים השכל (פ/1828)".

החלטת ממשלה מספר 516 (חק/126) שעניינה "הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון - העברת שירותי הגמילה לאחריות קופות החולים וטיפול בהתמכרויות), התשפ"א-2021 של חה"כ עידית סילמן (פ/2041)".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית לאישור ההצעה – מצורפת חוות דעת משפטית של עו"ד דנה נויפלד, היועצת המשפטית של משרד הבריאות, עו"ד לאה רקובר, היועצת המשפטית של משרד המשפטים ועו"ד שלומית ברנע-פרגו, היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה.

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי.

תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה.

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר הבריאות
ועל ידי שר המשפטים

ג' באייר התשפ"ב
04 במאי 2022

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

חיזוק מערך הטיפול בהתמכרויות – אימוץ מסקנות והמלצות הוועדה לקידום מערך הטיפול בהתמכרויות ובחינת העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מוצע כי בהמשך להחלטות ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 10.10.2021 (חק/126 וחק/127) אשר קיבלו תוקף של החלטת ממשלה ביום 21.10.2021 (החלטות ממשלה מספר 516 ומספר 517, בהתאם), ולהקמת ועדה בין משרדית לקידום מערך הטיפול בהתמכרויות ובחינת העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים (להלן: הוועדה), בהמשך לעבודת הוועדה ובמטרה לשפר את השירות הניתן לאוכלוסיית המכורים, לאמץ את ממצאי דו"ח הוועדה ואת המלצותיה.

בהתאם, מוצע להנחות את מנכ"ל משרד הבריאות לפעול ליישום של דו"ח הוועדה, לרבות פרסום מבחני תמיכה (כאשר טיוטת מבחנים תפורסם בתוך 90 יום); לתקן את הנספח להחלטת הממשלה מס' 289 מיום 1.8.2021 לטובת העברת מקורות תקציביים לצורך יישום התכנית; להקצות סך של 85 מיליון ש"ח בשנה לבסיס התקציב שלמשרד הבריאות לטובת תקצוב השירותים המפורטים בדו"ח הוועדה; לרשום את הודעת קופות החולים לפיה בכוונתן להשתתף בתכנית באופן מלא ולנצל את המשאבים שיוקצו להן, בהתאם לכללים שייקבעו; להטיל על מנכ"ל משרד ראש הממשלה, בשיתוף המשרד לביטחון פנים באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, לבצע עבודת המשך בסוגיות רוחביות הנוגעות לטיפול באוכלוסיית המכורים, לבצע עבודת מטה עם משרדים וגורמים שונים בדגש על מניעת התמכרות, קידום מנגנון משותף לתיאום בין קופות החולים למחלקות לשירותים חברתיים, תיאום בין משרדי ועם הרשויות המקומיות בממשקי הטיפול, ולבחון דרכים להשלמת תמונת נתונים מקיפה לתופעת ההתמכרויות בישראל, לרבות התמכרויות התנהגותיות, תוך בחינת אפשרות להרחבת פעילות מרכז הניטור לתופעות השימוש בסמים ואלכוהול; לקבוע כי עד ליום 1.1.2026 יגיש משרד הבריאות לממשלה דו"ח מקיף בו תתבצע בחינה של פעילות הקופות, השפעת התכניות, אומדנים של אוכלוסיית היעד, איכות הטיפול והשפעות התכניות על שאר מערך בריאות הנפש ועל מערך השירותים של משרד הרווחה לרבות הממשקים שלהם עם קופות החולים – כשבמסגרת הצגתו יידון הטיפול במכורים במסגרת עבודת הקופות ומשרד הבריאות ותיבחן שוב סוגיית העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים.

יצוין, כי בהתאם לסעיף קטן 5 ד.1 להחלטת ממשלה מס' 551 מיום 24.10.2021, הקצאת הכספים היא בהתאם לתכנית התלת שנתית שהוכנה לשנים 2023-2025 ואושרה, ולכן אינה גורמת לחריגה מההוצאה השנתית לשנים אלו.

כמו כן, בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 1.1801, קופות החולים מהוות "גופים בעלי היבטים מיוחדים שהם ורק הם יכולים לספק את הייעוד העומד בבסיס ההקצאה התקציבית הלגיטימית" (סעיף 36 להנחיה), וזאת בשל העובדה שהן הגופים המספקים את מכלול ההיבטים של שירותי הבריאות והרפואה בישראל, על מכלול הצרכים הרפואיים, ובכלל זה הן האחראיות על מתן שירותי רפואה בקהילה בשילוב עם התמחות ואספקת השירותים או מימנם בתחום בריאות

הנפש, בפריסה רחבה של מרפאות ברחבי הארץ וכאשר כלל תושבי המדינה זכאים להיות מבוטחים בהן. משכך, האיסור המפורט בהנחיה לא יחול בעניינן ואין מניעה להקצאת התקציבים להן. הקצאת הכספים לקופות החולים תעשה בהליכים בהם מעורבים באופן מובנה הייעוץ המשפטי וחשב המשרד, באופן אשר מבטיח פיקוח על התקינות המקצועית והמשפטית של ההקצאה, כאמור בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ידרכי פתרון:

לא רלוונטי.

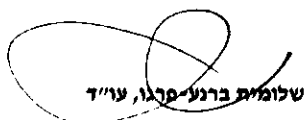
עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר: אין מניעה משפטית לאישור ההצעה.

עמדת היועצת המשפטית של משרד הרווחה: אין מניעה משפטית לאישור ההצעה.

עמדת היועצות המשפטיות של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את ההצעה:

אין מניעה משפטית לקבל את ההחלטה המוצעת.

שלומית ברנע-פרגו, עו"ד

ליאת קובר, עו"ד

דנה נופלד, עו"ד

היועצת המשפטית (במועל) למשרד הבריאות   היועצת המשפטית למשרד המשפטים   היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה

ד' באייר התשפ"ב

4 במאי 2022